

Hírek – kitekintés

A szerzői jog és az Internet iskolai felhasználása

A szerzői jog újabb reformjáról szóló eszmecserére mindenek előtt a gazdasági érdekek képviselői nyomják rá a bélyegüket. Az oktatás és a tudomány igényét eddig csak mellékesen vették és veszik figyelembe. Márpedig egy társadalom számára, amelyben eredményesen használhatók fel az új médiák, elengedhetetlen az információkhoz való hozzáférés.

Az Iskolák a hálón (bejegyzett egyesület) kiáll az iskolák és a képzés érdekeiért és a hírneves jogtudóssal, Dr. Ulrich Sieber professzorral együtt közlésezi a „Memorandum az oktatás és képzés érdekeinek figyelembevételéről a szerzői jog megváltoztatásával kapcsolatban” című iratát, amely konkrét cselekvési tervet is közöl. Nem vallhat kudarcot az új médiák alkalmazása a jog miatt.

Mi a tét?

Az új információs- és kommunikációs technológiák alkalmazása az iskolában fontos, hiszen az azokkal való biztos bánásmód társadalompolitikai szempontból egyre inkább kulcsfontosságú. Ezen kívül az új médiák az önálló, tanulóközpontú oktatási situációk támogatásának fontos eszközei. Ezen technológiák értelmes alkalmazása azonban, amely a tantervekben is rögzítve van, feltételezi azt is, hogy a tantervek ezeknek a lehetőségeit ki is tudják meríteni. A gyakorlat azonban azt mutatja, hogy számos oktató jogi bizonytalanság miatt visszariad az új médiák órán történő alkalmazásától.

A szabályozás sokszor a jogértő ember számára sem világos

A Sieber professzor és az Iskolák a hálón egyesület által megjelentetett memorandum is alátámasztja, hogy az oktatók ezen félelmei mindenképpen jogosak. Sieber professzor szerint „a szerzői jogi törvény szabályozásai érvényességi területük vonatkozásában részben még jogászok számára is homályosak. A legutóbbi – 2003-as – reform keretében több probléma fölött átsiklottak, amelyek a gyakorlati alkalmazás során kiüresednek.

A memorandum mindenek előtt az alábbiakra mutat rá:

A törvény 52 a §-a, amely az iskolai hálózati munka megfogalmazását tartalmazza, jelenlegi szövegezésében számos homályos jogi megfogalmazást tartalmaz, amely így gyakorlati szempontból alkalmatlannak tűnik. Ennek alapján úgy tűnik, hogy az iskolai intranet tartalmakhoz történő, vagy egy honlap jelszóval védett tartományához való online hozzáférés csak akkor engedélyezett, ha ez közvetlenül a tanítás folyamán történik. Házi feladat elkészítéséhez, vagyis otthoni hozzáféréshez már a jogszabály nem egyértelmű.

Az 53§ 3. bekezdés 1. pontja a legutóbbi törvény-kiegészítéskor módosított változata még mindig homályos jogilag: Bár szabályozza az iskolai órán történő szemléltetés céljából történő sokszorosítás lehetőségét, a másolatok számát azonban az „egy osztály számára szükséges mennyiség”-ben határozza meg. Ez túlságosan szűk megfogalmazás, mert az órán kívül történő tanulás egyre fontosabb lesz és a szabályozásnak

ennek is meg kellene felelnie. Ugyanez a pont kópia készítését csak „az iskolai oktatásban történő saját felhasználásra” engedélyezi. Ez is probléma, hiszen értelemszerűen az oktató tanórára való felkészülése -nem az órán, hanem az órára történik - így annak is előnyben kellene részesülnie.

Azon kívül a törvényalkotó nem él az iskolai számítógép rendszerek használatának engedélyezésével, amely által a tanulók számára az iskolában létező elektronikus tartalmak elérhetővé válnának. Teszi ezt annak ellenére, hogy az európai törvényhozás ilyen számítógépes rendszerek telepítését kifejezetten megengedi, illetve annak ellenére, hogy a gyermekeknek és a fiataloknak otthon általában nincs elektronikus lejátszókhöz, DVD lejátszókhöz vagy személyi számítógépekhez hozzáférésük.

További jogi bizonytalanság van abban a vonatkozásban, hogy személyesen szerzett vagy nyilvános videotékából kölcsönzött kazetták vagy DVD-k bemutathatók-e az órán. Ezért Sieber professzor azt követeli, hogy a törvény világosan megfogalmazva ezt kifejezetten engedje meg, hogy a tanárok ne kényszerüljenek jogi „szürke zónában” tevékenykedni.

Összegzés

„Az új médiák értelmes alkalmazásával sokkal hatékonyabbá tehetjük az oktatást az iskolában és a felsőoktatásban. Ezért érthetetlen számomra, hogy egyrészt csodálkozunk a PISA tanulmányban foglalt rendkívül rossz eredményeken, másrészt pedig jogi fogyatékoságból nem teremtjük meg a lehetőséget, hogy oktatóink korszerűbben és a médiák segítségével hatékonyabban tanítsanak” - mondja Sieber professzor.

A www.lehrer-online.de/url/memorandum alapján összeállítva.

H. J.

Névadó a Villányi úton

Entz Ferenc nevét vette fel a több mint 150 éves múltra visszatekintő Budapesti Corvinus Egyetem Kertészet-, Élelmiszer-tudományi és Tájépítészeti Könyvtár és Levéltár 2005. január 25-én.

2005. december 6-án ünnepeltük a modern magyar kertészet megteremtőjének, a hazai kertészképzés megalapítójának dr. Entz Ferenc 200. születésnapját.

A kertészeti szakoktatás történetéből 1860-ból került elő a könyvtárára vonatkozó első feljegyzés. Entz Ferenc 1853-ban megalapított magániskolájában a *Haszonkertészeket Képző Gyakorlati Tanintézetben* valószínűleg saját könyvtárára támaszkodott. Gyűjteményének néhány kötete a könyvtárban ma is fellelhető, melyekből látható, hogy érdeklődési köre főleg az elmaradott magyar szőlészet és borászat fejlesztésére, a kertészeti termesztés élettani megalapozására irányult. Ezen kívül nevéhez fűződik a magyar kertészeti szaknyelv kialakítása is.

Az 1880-ban létrehozott első állami kertészeti oktatási intézmény a Budapesti Magyar Királyi Állami Vinczellérképezde igazgatója *Molnár István* tudatos állománygyarapításával a tanintézet könyvtárát az ország első szakkönyvtárává fejlesztette.

A II. világháború után a könyvtárat a romokból kellett újjáépíteni, a kertészeti növénykatalógusok és árjegyzékek több mint fele a leltárkönyvekkel, katalógusokkal együtt megsemmisült.

1963-ban a kertészeti tanintézet centenáriumi évében került sor a könyvtári szak- és egyetem történeti gyűjtemény felállítására. Harminc évvel később, 1993-ban alakult meg a könyvtárral közös szervezeti egységben működő szaklevéltár, amely a jogelőd intézmények maradandó iratanyaga mellett jelentős szakmatörténeti iratanyagokat is őriz.

A könyvtár 2004. december 13-ától, az Egyetemi Tanács határozata alapján, Budapesti Corvinus Egyetem Entz Ferenc Könyvtár és Levéltár elnevezéssel működik.

Egyházi Könyvtárak Egyesülése 2004. évi közgyűlése

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése 2004 év nyarán, június 21-23. között tartotta meg éves közgyűlését Kecskeméten és Kalocsán a kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár, (és) a Kecskeméti Református Egyházközség Könyvtára és a Kecskeméti Piarista Könyvtár vendégeként. Az Egyesülés tagjai a magyarországi és határon túli magyar egyházi könyvtárak. Jelenleg közel 70 tagja van. A 2004-es közgyűlés Egyesülésünk életében kettős jelentőséggel bírt: ez évben ünnepelte alapításának 10 éves évfordulóját, és most került sor a háromévente esedékes tisztújításra is. A helyszín kiválasztását is a 10 éves jubileum indokolta: 1994. márciusában Kalocsán találkozott 23 egyházi könyvtár képviselője. Itt határozták el más szakmai szervezetektől független, ökumenikus egyesülés létrehozását.

A tavalyi ünnepi közgyűlés, amelyre 21-én délelőtt került sor, a Kecskeméti Piarista Gimnáziumban zajlott. A leköszönő elnök (Gáborjáni Szabó Botond), és titkár (Ásványi Ilona) beszámolója után az alapszabály módosítását szavazta meg a közgyűlés, majd döntött egy új könyvtár felvételéről. Ezután a tisztújításra került sor. Az Egyesülés új elnöke Ásványi Ilona, a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár munkatársa lett. Munkáját az újraválasztott tíz tagú elnökség és az új kamarás, Sullayné Szigetvári Ildikó (Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára) segíti. A titkári teendőket ezután Török Beáta (Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola) látja el.

A délutáni szakmai konferencián előadásokat hallhattunk az országos könyvtárügy, a digitalizálás és könyvtári informatika témaköréből. Előadók voltak: Bánhegyi B. Miksa (Főapátsági Könyvtár Pannonhalma), Skaliczki Judit (NKÖM fősztályvezető), Dippold Péter (Könyvtári Intézet), Szelestei Nagy László (Pázmány Péter Katolikus Egyetem), Monok István (OSZK), Kenyéri Katalin (NKÖM), Hegedűs András (Érseki Simor Könyvtár Esztergom) és Homor Ferenc (Piarista Központi Könyvtár).

B. P.